

Warszawa 15.07.2026

OPINIA EKSPERCKA

dotycząca materiału edukacyjnego na temat osteopatii

Ocena zgodności przekazu z aktualną wiedzą medyczną i zasadami bezpieczeństwa pacjenta

Przedmiotem opinii jest publiczny materiał edukacyjny dotyczący osteopatii. Ocenę przeprowadzono zgodnie z zasadami medycyny opartej na dowodach, z uwzględnieniem przeglądów systematycznych, wytycznych klinicznych oraz różnic w statusie i kształceniu osteopatów w poszczególnych systemach ochrony zdrowia.

1. Ocena ogólna

Podstawowa teza materiału jest uzasadniona: pacjent powinien być chroniony przed rozpoznawaniem i leczeniem chorób na podstawie niezweryfikowanych koncepcji oraz przed procedurami wykonywanymi przez osoby o niejasnych kwalifikacjach. Dotyczy to zwłaszcza twierdzeń o leczeniu chorób narządowych, alergii, refluksu, zaburzeń neurorozwojowych i dolegliwości niemowlęcych za pomocą osteopatii czaszkowej lub trzewnej.

Przekaz w analizowanym materiale jest jednak zbyt jednostronny. Osteopatia obejmuje zarówno techniki zbliżone do terapii manualnej stosowanej w dolegliwościach mięśniowo-szkieletowych, jak i metody o znacznie słabszych podstawach naukowych. Całkowite odrzucenie wszystkich technik manualnych nie jest zgodne z aktualną wiedzą, choć nie podważa to krytyki niepotwierdzonych wskazań i niewiarygodnych metod diagnostycznych.

2. Dane naukowe dotyczące osteopatii

Dolegliwości mięśniowo-szkieletowe: Niektóre formy terapii manualnej mogą przynosić niewielką, zwykle krótkotrwałą poprawę bólu lub funkcji, m.in. w nieswoistym bólu krzyża. Nie potwierdza to jednak swoistych założeń osteopatii ani jej przewagi nad ćwiczeniami lub innymi uznanymi formami terapii.

Osteopatyczne leczenie manipulacyjne: W przeglądzie badań z kontrolą sham/placebo nie wykazano klinicznie istotnej przewagi w bólu szyi i dolnego odcinka kręgosłupa. Pewność dowodów oceniono jako umiarkowaną do bardzo niskiej.

Osteopatia czaszkowa i trzewna: Brakuje przekonujących dowodów na wiarygodność swoistej diagnostyki palpacyjnej i kliniczną skuteczność tych metod, zwłaszcza w chorobach narządów wewnętrznych.

Pediatrica: Dowody dotyczące osteopatii u dzieci są niskiej lub bardzo niskiej jakości. W wytycznych dotyczących nadmiernego płaczu niemowląt wyniki badań nad terapią manualną, chiropraktyką i osteopatią uznano za niewystarczające do sformułowania zalecenia.

Bezpieczeństwo: Najczęstsze działania niepożądane terapii manualnej są łagodne i przemijające. Istotne ryzyko wiąże się jednak z niewłaściwą kwalifikacją, gwałtownymi manipulacjami, szczególnie odcinka szyjnego oraz opóźnieniem właściwej diagnostyki. Niedostateczne raportowanie zdarzeń niepożądanych utrudnia dokładną ocenę tego ryzyka.

3. Jak należy interpretować wytyczne kliniczne

Część wytycznych dopuszcza mobilizację lub manipulację kręgosłupa w określonych wskazaniach, najczęściej jako element leczenia skojarzonego. Nie oznacza to akceptacji osteopatii jako całości ani potwierdzenia osteopatii czaszkowej, trzewnej czy leczenia chorób ogólnoustrojowych.

Wytyczne	Populacja	Stanowisko dotyczące terapii manualnej	Znaczenie dla oceny osteopatii
American College of Physicians, 2017	Dorośli z ostrym, podostrym lub przewlekłym nieswoistym bólem krzyża	Manipulacja kręgosłupa jako jedna z możliwych metod niefarmakologicznych	Dotyczy jednej techniki, nie całego systemu osteopatii ani chorób narządowych
VA/DoD, 2022	Dorośli z bólem krzyża	Słaba rekomendacja za mobilizacją/manipulacją w przewlekłym bólu krzyża	Ograniczona pewność korzyści; element szerszego postępowania
WHO, 2023	Dorośli, w tym osoby starsze, z przewlekłym pierwotnym bólem krzyża	Manipulacja może być oferowana jako część kompleksowej opieki	Zalecenie warunkowe dotyczące jednej techniki; nie potwierdza mechanizmów osteopatycznych
NICE NG59	Osoby >16. r.ż. z bólem krzyża lub rwą kulszową	Terapia manualna jedynie jako część pakietu obejmującego ćwiczenia	Nie jest zalecana jako samodzielne leczenie; brak odniesienia do osteopatii czaszkowej lub trzewnej
Wytyczne pediatryczne dotyczące nadmiernego płaczu niemowląt	Niemowlęta z nadmiernym płaczem	Dowody dotyczące terapii manualnej, chiropraktyki i osteopatii są niewystarczające do rekomendacji	Brak podstaw do rutynowego stosowania osteopatii w kolce lub nadmiernym płaczu

Zastrzeżenie dotyczące wytycznych amerykańskich. W Stanach Zjednoczonych *Doctor of Osteopathic Medicine (DO)* jest pełnoprawnym lekarzem po akredytowanych studiach medycznych, egzaminach licencyjnych i szkoleniu rezydenckim. Pojęcia „osteopathic physician” nie można utożsamiać z osobą wykonującą osteopatię na polskim, niejednorodnym rynku.

4. Kluczowy problem w Polsce: brak jednolitego standardu kwalifikacji

Najważniejszym argumentem uzasadniającym krytyczny przekaz jest brak odrębnej, ustawowej regulacji zawodu osteopaty w Polsce. Nie określono jednolitego minimum dotyczącego wykształcenia podstawowego, liczby godzin szkolenia, nadzorowanej praktyki, doświadczenia klinicznego,

doskonalenia zawodowego ani odrębnej odpowiedzialności zawodowej wszystkich osób posługujących się tym tytułem.

Nie oznacza to, że każdy osteopata jest niewykwalifikowany, część praktyków jest lekarzami lub fizjoterapeutami i podlega regulacjom własnego zawodu. Sam tytuł nie pozwala jednak pacjentowi rozpoznać, czy ma do czynienia z profesjonalistą po wieloletnim szkoleniu, czy z osobą po krótkim, także internetowym kursie. Brak standaryzacji stwarza realne ryzyko informacyjne i kliniczne.

Krytyczna intencja analizowanego materiału jest zatem zrozumiała i zasadna. Przekaz powinien jednak koncentrować się na braku regulacji, nieweryfikowalnych twierdzeniach i ryzykownych praktykach, a nie sugerować, że wszystkie techniki manualne i wszyscy osteopaci są jednakowo niewiarygodni.

5. Wniosek końcowy

Materiał zawiera zasadniczo prawdziwe i ważne ostrzeżenie, lecz przedstawia je zbyt kategorycznie i prześmiewczo. Bardziej obiektywna forma nie osłabiłaby głównego zarzutu, a mogłaby zwiększyć wiarygodność przekazu i ograniczyła możliwość podważania go z powodu nadmiernych uogólnień.

Rekomendowany sens przekazu: wybrane techniki manualne mogą mieć ograniczone zastosowanie w niektórych dolegliwościach mięśniowo-szkieletowych, ale nie potwierdza to całej teorii osteopatii ani jej skuteczności w chorobach narządowych. W Polsce dodatkowym problemem jest brak jednolitego, ustawowego standardu kwalifikacji osób posługujących się tytułem osteopaty, przez co sama nazwa nie pozwala ocenić ich rzeczywistych kompetencji i bezpieczeństwa oferowanych procedur.

Prof. dr hab. n. med. Andrea Horvath

gastroenterolog dziecięcy, pediatra

członek Zespołu EBM, Kliniki Pediatrii WUM

Piśmiennictwo

1. Ceballos-Laita L. i wsp. Is Osteopathic Manipulative Treatment Clinically Superior to Sham or Placebo for Patients With Neck or Low-Back Pain? A Systematic Review and Meta-Analysis. *Diseases*. 2024;12:287.
2. Posadzki P. i wsp. Osteopathic Manipulative Treatment for Pediatric Conditions: An Update of Systematic Review and Meta-Analysis. *Healthcare*. 2022;10:1445.
3. Guillaud A. i wsp. Reliability of diagnosis and clinical efficacy of visceral osteopathy: a systematic review. *BMC Complement Altern Med*. 2018;18:65.
4. Qaseem A. i wsp. Noninvasive Treatments for Acute, Subacute, and Chronic Low Back Pain: A Clinical Practice Guideline From the American College of Physicians. *Ann Intern Med*. 2017;166:514-530.
5. Department of Veterans Affairs, Department of Defense. VA/DoD Clinical Practice Guideline for the Diagnosis and Treatment of Low Back Pain. 2022.
6. World Health Organization. WHO guideline for non-surgical management of chronic primary low back pain in adults in primary and community care settings. Geneva: WHO; 2023.
7. National Institute for Health and Care Excellence. Low back pain and sciatica in over 16s: assessment and management. NICE guideline NG59.
8. American Osteopathic Association. What is a DO? Informacje dotyczące kształcenia i licencjonowania lekarzy osteopatycznych w USA.
9. Krajowa Rada Fizjoterapeutów. Stanowisko dotyczące kwalifikacji i zakresu kompetencji w dziedzinie osteopatii, 2026.
10. Rizzo RR, i wsp. Non-pharmacological and non-surgical treatments for low back pain in adults: an overview of Cochrane reviews. *Cochrane Database Syst Rev*. 2025;3(3):CD014691.
11. Bagagiolo D, i wsp. Efficacy and safety of osteopathic manipulative treatment: an overview of systematic reviews. *BMJ Open*. 2022;12(4):e053468.
12. Ellwood J, i wsp. Comparison of common interventions for the treatment of infantile colic: a systematic review of reviews and guidelines. *BMJ Open*. 2020;10(2):e035405.